

Dow - Υπεύθυνη Φροντίδα για το Περιβάλλον

[Δρ. Κωνσταντίνος Α. Μασμανίδης](#)

Διευθύνων Σύμβουλος,
Dow Hellas A.E.

Δεν θα ήθελα να μιλήσω τόσο για τη Dow σήμερα, όσο για το πρόγραμμα της Υπεύθυνης Φροντίδας. Ένα πρόγραμμα που έχει υιοθετήσει η παγκόσμια χημική βιομηχανία για να διαχειριστεί το περιβάλλον, σύμφωνα με τις αρχές που έχουν τονισθεί επανειλημμένα στο παρόν συνέδριο, δηλαδή να μετατοπισθεί η έμφαση από την καταστολή στην πρόληψη, από την αντίδραση στη δράση.

Υπεύθυνη φροντίδα είναι ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα που εφαρμόζει εθελοντικά, με δική της πρωτοβουλία η χημική βιομηχανία διεθνώς. Ξεκίνησε ως ιδέα από τη χημική βιομηχανία του Καναδά το 1984 και έχει επεκταθεί στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου. Είμαι βέβαιος, ότι στα επόμενα χρόνια θα ακούμε για την Υπεύθυνη Φροντίδα στην Ελλάδα όλο και περισσότερο.

Η βασική αρχή είναι ότι η χημική βιομηχανία κάνει μια αυτοδέσμευση, δέσμευση απέναντι στους υπαλλήλους, στους μετόχους και φυσικά δημόσια δέσμευση ότι θα φροντίζει το περιβάλλον, λειτουργώντας ακόμα και ως καινοτόμος σε σύγκριση με την ισχύουσα νομοθεσία της χώρας όπου εδρεύει.

Η Υπεύθυνη Φροντίδα αποτελείται από μια σειρά οδηγιών και κωδικών διαχείρισης που αναλύουν λεπτομερέστατα, από περιβαλλοντικής άποψης, κάθε φάση του κύκλου της ζωής ενός προϊόντος και συγκεκριμένα:

- το σχεδιασμό ενός νέου προϊόντος,
- την ανάπτυξη,
- την παραγωγή,
- τη διακίνησή μέσα στην παραγωγική μονάδα,
- την παραγωγική διαδικασία μετά την αποθήκευση μέσα στο χώρο του εργοστασίου ή τη φόρτωση σε φορτηγά ή σε βυτιοφόρα προς τον πελάτη,
- την πώληση,
- τη χρήση από τον πελάτη,
- τη διάθεση και εναπόθεση των υλικών συσκευασίας.

Οι έξι κώδικες διαχείρισης (codes of management practices) αναλύουν τις πιο πάνω φάσεις του κύκλου ζωής ενός προϊόντος από διάφορες πλευρές:

- ενημέρωση του κοινού και αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών
- ασφάλεια κατά την παραγωγική διαδικασία
- διανομή του προϊόντος
- υγιεινή και ασφάλεια των εργαζόμενων
- πρόληψη της ρύπανσης
- παρακολούθηση προϊόντος

Η υπεύθυνη φροντίδα αυτοδεσμεύει μια εταιρεία να κοιτάξει τον κάθε κώδικα στη λεπτομέρειά του, να κάνει μια αυτοβαθμολόγηση (self audit), να εξετάσει δηλαδή πώς τα καταφέρνει σε σχέση με το κάθε στοιχείο του κώδικα. Η αυτοβαθμολόγηση γίνεται χωρίς ίχνος εφησυχασμού. Είναι μια ανελέητη αυτοβαθμολόγηση που οδηγεί σε συνεχή βελτίωση.

Στη διαδικασία για βελτίωση καλούνται να συμμετάσχουν ενεργά όχι μόνο τα στελέχη της εταιρείας από κάθε ειδικότητα - παραγωγή, εργαστήριο, αποθήκη, πωλήσεις, εξυπηρέτηση πελατών, τμήμα διακίνησης υλικών - αλλά και προμηθευτές, πελάτες, μεταφορείς, καθώς και το κοινό όπου έχουμε εργοστάσια κοντά σε κατοικημένους χώρους. Το κοινό είναι από τους άμεσα εν-διαφερόμενους για το τι κάνουμε μέσα στο εργοστάσιο.

Η διαδικασία ξεκινά με αυτοέλεγχο και αυτοβαθμολόγηση σε όλες τις κατηγορίες των κωδικών, επισημαίνοντας τα σημεία που χρήζουν βελτίωσης. Μπαίνουν προτεραιότητες, στόχοι για βελτίωση, καταληκτικές ημερομηνίες για την υλοποίηση των στόχων, οι οποίοι, πρέπει να τονισθεί, είναι συνήθως σημαντικά αυστηρότεροι από εκείνους που προβλέπει η νομοθεσία της χώρας όπου εδρεύει η βιομηχανία.

Πέρα από τα θετικά αποτελέσματα ως προς την προστασία του περιβάλ-λontos, ένα σημαντικό υποπροϊόν της διαδικασίας αυτής είναι η καλλιέργεια και εμπέδωση μιας ισχυρής περιβαλλοντικής φιλοσοφίας μέσα στο χώρο της εταιρείας. Είμαι υπερήφανος που όχι μόνο διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα η Dow έχει ως ένα από τα ισχυρότερα στοιχεία της φιλοσοφίας της το περι-βάλλον, την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων.

Αφού είδαμε πώς υλοποιούν οι βιομηχανίες τις αρχές της Υπεύθυνης Φροντίδας, ας δούμε τι γίνεται σε επίπεδο χωρών και, πιο συγκεκριμένα, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα ευρωπαϊκά πλαίσια οι Σύνδεσμοι Χημικών Βιομηχανιών των κρατών-μελών είναι επιφορτισμένοι με την επιθεώρηση και εφαρμογή του όλου προγράμματος από τις βιομηχανίες - μέλη τους και της αναφοράς των αποτελεσμάτων στο CEFIC, το Πανευρωπαϊκό Συμβούλιο Χημικής Βιομηχανίας. Το CEFIC, με έδρα τις Βρυξέλλες, είναι το ανώτατο όργανο της Χημικής Βιομηχανίας στην Ευρώπη και είναι υπεύθυνο για το γενικό συντονισμό της ανάπτυξης και της εφαρμογής της Υπεύθυνης Φροντίδας στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Στην Ελλάδα προς το παρόν το πρόγραμμα εφαρμόζεται στο επίπεδο ορι-σμένων εταιριών που έχουν ήδη προσυπογράψει τις αρχές της Υπεύθυνης Φροντίδας όπως η Dow. Στη χώρα μας έχουν αρχίσει εδώ και δύο χρόνια μερικές πολύ φιλότιμες προσπάθειες από εταιρίες που έχουν ιδρύσει την Ελληνική Γραμματεία Χημικών Βιομηχανιών. Η Γραμματεία αυτή, της οποίας έχω την τιμή να είμαι πρόεδρος, έχει ήδη επεξεργασθεί δύο από τους κώδικες της Υπεύθυνης Φροντίδας, τον κώδικα για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων μέσα στον εργασιακό χώρο και τον κώδικα για την αποθήκευση και τη διακίνηση χημικών προϊόντων. Έχει διανείμει αυτούς τους κώδικες στα μέλη της ως αρχική προσπάθεια μύησής τους στην Υπεύθυνη Φροντίδα. Πα-ράλληλα, η Γραμματεία έχει συνδράμει τις αρχές και ιδιαίτερα την Πυροσβε-στική Υπηρεσία, υπό τη μορφή τεχνικών πληροφοριών για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.

Παρ' όλα αυτά η Γραμματεία δεν έχει καταφέρει να καλύψει ακόμη το σύνολο της Ελληνικής Χημικής Βιομηχανίας. Για το λόγο αυτό, η Ελλάδα εξακολουθεί να είναι η μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν εκπρο-σωπείται επίσημα στο CEFIC. Τη στιγμή αυτή καταβάλλονται έντονες προ-σπάθειες για την ίδρυση ενός Συνδέσμου Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών, που θα έχει στους κόλπους του τον κορμό της χημικής βιομηχανίας στην Ελλάδα, με στόχο ο σύνδεσμος αυτός να γίνει το συντομότερο δυνατό πλήρες μέλος του CEFIC. Μόλις ο στόχος αυτός πραγματοποιηθεί, θα αρχίσει αμέσως ο συντονισμός με το CEFIC ώστε η Υπεύθυνη Φροντίδα για το Περιβάλλον να διαδοθεί σε ολόκληρο το χώρο της χημικής βιομηχανίας στην Ελλάδα.

Ο Δρ. **Κωνσταντίνος Μασμανίδης** είναι Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας Dow Hellas από το 1992. Σπού-δασε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και έλαβε διδακτορικό στη χημεία από το πανεπιστήμιο του Cincinnati. Έχει εργαστεί σε ερευνητικό πρόγραμμα της NASA και σε θέσεις στη Dow στην Ελβετία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι Πρόεδρος της Ελληνικής Γραμματείας Χημικών Βιομηχανιών.